

Posudek rigorózní práce Mgr. Kateřiny Hejnové „Nároky psychické adaptace na onkologickou diagnózu karcinomu děložního hrdla: Kvalita života a posttraumatický růst ve fázi remise onemocnění“

Posuzovaná práce se podobně jako práce diplomová týká psychologických aspektů gynekologického onkologického onemocnění, se zaměřením na adaptaci na toto vážné onemocnění v jeho jednotlivých stádiích, kvalitu života a v této práci i na posttraumatický růst ve fázi remise.

Rigorózní práce úzce vychází a navazuje na diplomovou práci autorky a plně pro ni platí to, co bylo řečeno v předchozím posudku, že zvolené téma určitě nepatří k frekventovaným tématům odborné psychologické literatury. Výzkumy na ženách v psychoonkologii se orientují především na nemocné s karcinomem mammy. Z tohoto pohledu lze zaměření práce hodnotit jako přínosné.

Rigorózní práce je mimořádně rozsáhlá, čítá 231 stran textu, dále 19 stran seznamu literatury včetně internetových odkazů, slovníček pojmů a 10 příloh.

Práce je tradičně rozdělena na teoretickou a empirickou část. Teoretická část je výrazně obsáhlejší, zaujímá velmi neobvyklých 132 strany (stejně jako v práci diplomové) a dále se člení do čtyř obsáhlých oddílů: nádorové onemocnění karcinomu děložního hrdla (včetně epidemiologie, léčby a psychologické léčby); zvládání onkologického onemocnění (coping) a obranné mechanismy; psychologická adaptace na nádorové onemocnění a stadia nádorového onemocnění a jejich specifické nároky. Z uvedených oddílů je nejrozsáhlejší třetí, ve kterém autorka detailně na téměř 40 stranách probírá jednotlivé aspekty psychologické adaptace na nádorové onemocnění - faktory společenské, etické, osobnostní, sociální, duchovní, dále faktory na straně nemoci samotné a v poslední části pak psychiatrické symptomy, sebevraždy a sexuální problémy. Celkový rozsah teoretické části je až nadměrný, jeho redukce by práci prospěla. Místy text budí dojem, že se některé formulace v analogické či jiné souvislosti vyskytují opakovaně.

Do posledního čtvrtého oddílu s názvem Stadia nádorového onemocnění jsou nepřilíš organicky včleněny (mezi remisí a recidivou nemoci) kapitoly o kvalitě života a posttraumatickém růstu. Obě kapitoly jsou nápadně stručné (např. 7 stran pro kvalitu života) a to především v porovnání s ostatními i s ohledem na to, že obě témata jsou v samotném názvu rigorózní práce.

Cílem empirické části práce bylo zmapovat různé psychologické aspekty, které napomáhají ženám ve vyrovnávání se s diagnózou karcinomu děložního hrdla. Jedná se o kvalitativní typ šetření, orientovaného na zjišťování podpůrných faktorů napříč různými klinickými stádii tohoto nádorového onemocnění a v souvislosti s některými demografickými údaji. Zvolená metodologie má kvalitativní charakter. Užity jsou hloubkové individuální rozhovory a jako doplňující metoda pak Vizualní analogová škála. Původně zvažovaný dotazník na copingové strategie nebyl autorkou zařazen. Empirické šetření bylo realizováno na souboru 12 žen různého věku a v různé fázi onemocnění, resp. léčby. V práci je postup sběru dat, soubor respondentek i výpovědi nemocných pečlivě dokumentován. Stanovení a formulaci výzkumných otázek lze považovat za adekvátní tomuto typu projektu.

Otázku vyvolává rozsah (12 osob) sledovaného vzorku, který je zcela totožný s diplomovou prací. Nově je do rigorózní práce včleněna jedna podrobná kazuistika nemocné mladé ženy, která byla zařazena do původního vzorku, popisující od počátku do současnosti její onemocnění, průběh léčby a další osud. V tomto směru by rigorózní práci prospěl větší důraz

na slibovaný koncept kvality života i posttraumatický růst. Zařazení kazuistiky až za kapitoly diskuse a shrnutí výsledků působí jako appendix práce.

Kladem posuzované práce je již samotné téma a zpracování teoretické části, včetně mimořádně bohatého seznamu citované literatury. Provázanost obou částí (teoretické a empirické) je zřejmá. Rovněž oslovení autorky zvoleným tématem. Přínosná je diskuse práce s rozvahou nad získanými výsledky a možnými limitujícími a intervenujícími faktory.

Autorka se nevyhnula některým překlepům Bářino života, Bářino aktuálním vnímáním (s.208), sestřino syna (s.210), selfefficacy, v seznamu literatury chybí Faleide, Lilleba, Faleide, 2010). Formální úprava v teoretické části i práce s citacemi je adekvátní, v empirické je poněkud neobvyklá. V ní se běžně na stránkách vyskytuje značné množství silně vytištěných slov a částí vět, nikoli odborných pojmů (např. rozptýlení se, pravdivě, slíbí konkrétní termín atd.), často ještě podtržených (vysvětlování). Na jedné stránce v textu můžeme vidět Oblast KONKRÉTNÍCH VĚCÍ, konkrétní **věci**, z konkrétních věcí. O mnoha, ne-li většině takto zdůrazněných slov lze v odborném textu pochybovat. V kapitole shrnutí výsledků se objevuje mimořádná šíře různým způsobem zdůrazněných slov i v jedné větě, což vytváří určitý „grafický zmatek“.

Závěr: Práce Mgr. Kateřiny Hejnové splňuje nároky kladené na rigorózní práci a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 2. dubna 2014

PhDr. Tamara Hrachovinová, CSc.